

Jihomoravské dětské léčebny

Jihomoravské dětské léčebny poskytují komplexní odbornou následnou péči pro děti všech věkových kategorií v oboru rehabilitace, alergologie a obezitologie na třech samostatných pracovištích. Každé pracoviště se nachází v jiném malebném koutu blanenského okresu a je vybaveno nejmodernější léčebnou technikou a plně erudovaným personálem. Pacienti jsou přijímáni na základě schváleného „Návrhu na umístění dítěte v dětské odborné léčebně. Návrh podává reviznímu lékaři praktický lékař pro děti a dorost. Vhodné je i doporučení od odborných lékařů – alergologie, endokrinologie, rehabilitační lékař. Veškerá péče je hrazena ze zdravotního pojištění. Pacienti mohou být přijímáni i na vlastní žádost (samoplátci). Ve všech léčebnách jsou vhodné opakované pobyty. Součástí léčení je základní škola a mateřská škola. Výuka se plně přizpůsobuje nárokům kmenových škol a je vedena zcela individuálně dle plánu zaslání kmenovou školou.

Předmětem činnosti **Dětské léčebny pohybových poruch Boskovice** je poskytování komplexní rehabilitační a léčebné péče dětem s poruchami pohybového aparátu, s poraněními a pooperačními stavy. Péče je poskytována dětem od 1 do 18 let. Indikacemi k pobytu jsou diagnózy – dětská mozková obrna a jiné poruchy centrálního i periferního nervového systému, degenerativní a hereditární onemocnění, stavy po úrazech a operacích CNS, svalová onemocnění, vrozené i získané ortopedické vady a stavy po ortopedických operacích. Komplexní léčebný program je sestavován zcela individuálně dle typu a tíže postižení dítěte. Provádíme zácvků rodičů pro domácí cvičení.

Léčba je zaměřena především na rehabilitaci, která využívá velké množství metod, zejména Vojtovu metodu, techniky Bobath konceptu, proprioreceptivní neuromuskulární facilitaci. Dále synergickou reflexní terapii, terapii dle Brunkowové, dynamickou neuromuskulární stabilizaci dle prof. Koláře, stabilizační a mobilizační systém (SM systém). Dalšími procedurami jsou magnetoterapie, teplé zábaly, laserová akupunktura, vířivá a perličková koupel. Součástí terapie je také cvičení ve vodě, kde se rodič učí, jak dítě ve vodě správně uchopovat a jak formou hry

navodit relaxaci nebo usnadnit určitý pohyb dítěte. V loňském roce jsme zařadili do rehabilitační péče ergoterapii, která učí děti samoobslužným úkonům a tedy lepšímu zařazení do běžného života. Dalšími doprovodnými procedurami jsou mořská lázeň, masáže. Často je využíváno také tejpování, kde se podle způsobu nalepení snižuje nebo zvyšuje napětí svalu. Do léčby je také zařazena hipoterapie a canisterapie. Při hipoterapii speciálně vyškolený fyzioterapeut využívá trojrozměrný pohyb koňského hřbetu k ovlivnění nervosvalové funkce dítěte. Cílem canisterapie je působením psa zlepšit komunikaci, sociální kontakt, hrubou i jemnou motoriku dítěte.

Předmětem činnosti **Dětské léčebny Křetín** je poskytování léčebné péče dětem s opakovanými a chronickými dechovými onemocněními, s obezitou a astenií, dětem s vadným držetím těla. Péče je poskytována dětem od 2 do 18 let. Děti do 6 let jsou většinou hospitalizovány s doprovodem. Onemocnění respiračního aparátu u dětí stále přibývá (často nemocné dítě) a jsou nejčastějším důvodem hospitalizací v dětském věku. Jedná se především o chronická alergická onemocnění dýchacích cest (astma bronchiale, senná rýma) a infekční choroby vznikající na jejich podkladě, jako recidivující rhinitidy, sinusitidy, bronchitidy a pneumonie. Naším cílem je v léčbě poskytovat takovou péči, která zmírňuje projevy alergických chorob (kašel, dušnost) a současně napomáhá předcházet dalším recidivám. Léčba dětské obezity je v našem zařízení založena na režimových opatřeních – především na zvýšení pohybové aktivity se současným upravením stravovacích návyků.

Rehabilitační péče probíhá na základě individuálního plánu, který obsahuje až 12 různých procedur. Děti s nadváhou a vadným držetím těla absolvují každodenně cvičební jednotku. Do cvičebních jednotek jsou zařazeny aerobní aktivity, které jsou doplňovány posilovacím a protahovacím cvičením, dechovým a relaxačním cvičením, cvičením při vadném držetím těla a bolestech zad, cviky na prevenci plochonoží apod. V rámci cvičení jsou využívány pomůcky, jako jsou overbally, gymbally, TRX, bosu, balanční čocky, SM systém, padák, na dechová cvičení trénažery CliniFlo či flutter. Děti v léčbě ab-

Pediatr. praxi 2015; 16(4): x–x

Obrázek 1. ????

Obrázek 2. ????

Obrázek 3. ????

Obrázek 4. ????

solvují nejen cvičení, ale mohou relaxovat při procedurách, jako jsou vířivá koupel nebo sauna. Podle indikace lékařky děti dále chodí na inhalace Vincentky, proplachy nosu, do mořské lázně, aplikaci bioptronové lampy, na střídavé nožní koupele s relaxační a masážní reflexologickou deskou StoneBoard, která je složená z přírodního mramorového kamene, ručně naskládaného na karbonové desce. U bolestivých stavů nebo úrazů je aplikována magnetoterapie nebo tejp. Nově v našem zařízení využíváme laserovou terapii, léčbu ultrazvukem či elektroterapii.

Stravovací režim

U dětí jsou zcela nevhodné přísné redukční diety, protože je nutné zachovat příjem všech vitamínů a minerálních látek, které jsou potřebné pro vyvíjející se organismus. V léčebně se děti a rodiče dozví, jaké potraviny upřednostňovat před jinými. Strava je rozdělena do 6 porcí/den, ideální úbytek hmotnosti během pobytu je cca 0,5–1 kg/týden, následně je důležitá dlouhodobá stabilizace hmotnosti a BMI. Po ukončení pobytu je vhodné využívat služeb ambulantní výživové poradny. Informovanost dětí o výživových návycích se snažíme podporovat zavedením interaktivního programu „Na zdraví“, který vede nutriční terapeutka a kondiční trenér, s pomocí dětských sester a pedagogů. Lekce jsou vytvořeny co nejvíce prakticky a interaktivně, aby děti zaujaly.

Pohybová aktivita je nedílnou a velmi důležitou součástí léčby nadváhy a obezity. V našem zařízení pracuje kondiční trenér, který se zaměřuje na plánování vhodné pohybové aktivity pro děti s nadváhou.

Velmi vhodnými aktivitami, které zařazujeme je jízda na kole, chůze, severská chůze, cvičení v bazénu, cvičení na fit trase. Zde se děti učí znát správnou míru aerobní aktivity, aby i doma věděly, jaká pohybová činnost je pro ně vhodná. K lepší kontrole využíváme i sporttestery. V zimě využíváme tělocvičnu a posilovnu s novou kardió zónou – spinning, běžecký treňažér, fit trampolíny. Dětem se snažíme nabídnout co

největší množství aktivit, aby si mohly vybrat, která je nejvíce baví a v domácím prostředí v ní pokračovat.

Psychologická péče

Úloha psychologa v péči o děti s poruchami výživy je založená na vícero rovinách. Pro děti s nadváhou a obezitou jsou 2x týdně organizovány skupiny. Jejich cílem je umožnit ventilaci nahromaděných emocí, pomoci jim zvýšit uvědomění a prožívání vlastního těla a procvičovat sociální a komunikační dovednosti. Děje se tak formou různých aktivit, her či řízených diskusí. Několik skupinových setkání je věnováno také relaxačním a imaginačním technikám. Další formou práce jsou pak individuální konzultace zaměřené přímo na jídelní návyky. Analýzou jídelního chování včetně myšlenek a pocitů, které jej doprovází, se snažíme rozklíčovat, čím mohou samy děti přispívat ke svému úbytku na váze či k jeho udržení. Důležitým aspektem, o kterém též hovoříme je i samotná motivace dítěte k hubnutí. Nemí-li dítě dostatečně motivováno, pracujeme na konzultaci více na této oblasti, zatímco u dětí aktivně chtějících změnu, jsou tématem spíše výše zmíněné emoce a přesvědčení, které si s jídlem spojuje.

Předmětem činnosti **Dětské léčebny se speleoterapií Ostrov u Macochy** je klimatická léčba (využívající jeskynního prostředí) u dětí trpících nespecifickým onemocněním dýchacích cest, zejména zaměřená na nemoci provázené poruchou imunity, především alergická onemocnění. Péče je poskytována dětem ve věku od 4 do 18 let. Indikace k pobytu jsou

asthma bronchiale, pollinosis, alergické rýmy prokázané alergologem, recidivující katary horních cest dýchacích s oslabením imunity, sinobronchitis, bronchitis recidivans, dlouhotrvající kašel, dermorespirační syndrom, stavy po operacích horních a dolních dýchacích cest. Pobyt pacientů v DL v Ostrově u Macochy trvá 3 týdny, vlastní léčebná kúra je však šestitýdenní; v první polovině probíhá tzv. indukční fáze (v léčebně) a v druhé polovině po propuštění domů následuje zklidňující fáze (rovněž třítýdenní). Lůžková kapacita Dětské léčebny se speleoterapií je 42 lůžek pro děti bez doprovodu. Pro matky s dětmi do 6 let jsou k dispozici 2 pokoje s WC a koupelnou, po proběhlé rekonstrukci ubytování bude k dispozici ubytování až pro 7 maminek.

Speleoterapie je klimatická léčebná metoda, která využívá přímý vliv jeskynního prostředí na lidský organismus. Její hlavní, imunomodulační účinek příznivě ovlivňuje jak stavy se sníženou imunitou, tak i alergická onemocnění. Správně aplikovaná speleoterapie zvyšuje odolnost, a to jak v oblasti imunity nespecifické, tak i imunity specifické. Jeskynní mikroklima má velice příznivé účinky. Základními vlastnostmi je stálá teplota, vlhkost a malé kolísání barometrického tlaku, čistota ovzduší (prach, pyl a mikroorganismy jsou přítomny jen v nepatrné koncentraci), je zde vysoký obsah lehkých iontů (důležité jsou zvláště záporné ionty, které zlepšují krevní průtok kapilárami, a tím selepší prokrvení orgánů, zrychlují pohyb řasinkového epitelu v dýchacích cestách, zvyšují produkci hlenu) a nízká koncentrace radonu (nekolísá

Obrázek 5. ????

Obrázek 6. ????

Obrázek 8. ????

Obrázek 7. ????

Obrázek 9. ????

více než o 1 řád) přímo ovlivňuje imunologické pochody v buňkách.

Děti v jeskyni pobývají 3,5 hod. denně. Polovinu času tráví odpočinkem na lůžku, druhou polovinu cvičí rehabilitační cviky a hrají sportovně zaměřené hry ke zvyšování kondice a obratnosti. Jednou za pobyt se v jeskyni provádí bronchoprovokační test evokovaný cíleně

dávkovanou fyzickou námahou v mikroklimatu jeskynního prostředí. Děti v jeskyni také provádí tzv. Revendovy testy, které zahrnují provedení a následné vyhodnocení osmi různých motorických cviků se zaměřením na dynamickou ohebnost, rychlost, nervosvalovou koordinaci, statickou a dynamickou sílu paží, svalstva břicha a síly končetin. Pobyt v jeskyni je doplněn

dalšími rehabilitačními procedurami, mezi které patří flutter, Néti, Urbanovy koupele se soluxem, facilitace, aplikace bioptonové lampy a krátkovlnné diatermie. U dětí se provádí spirometrické vyšetření, které vyhodnocuje lékař a dle toho upravuje léčbu. Děti absolvují také inhalační terapii a mořskou lázeň, která bývá aplikována zejména u dětí s kožními potížemi.